

PATVIRTINTA
Raseinių rajono savivaldybės
tarybos 2021 m. d.
sprendimu Nr. TS-

**GALUTINĖ RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS
NAUDOJIMO PLĖTROS VEIKSMŲ PLANO 2015-2020
METŲ ATASKAITA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Atsinaujinančių išteklių energijos (toliau – AIE) sąvoka apibrėžiama Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2 straipsnyje: tai energija iš atsinaujinančių neiškastinių išteklių: vėjo, saulės energija, aeroterminiai, geoterminiai, hidroterminiai ištekliai ir vandenynų energija, hidroenergija, biomasė, biodujos, įskaitant sąvartynų ir nuotekų perdirbimo įrenginių dujas, taip pat kitų atsinaujinančių neiškastinių išteklių, kurių panaudojimas technologiškai yra galimas dabar arba bus galimas ateityje, energija.

Raseinių rajono AIE naudojimo plėtros veiksmų planas (toliau – Planas) buvo patvirtintas 2014 m. rugsėjo 25 d. Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-320. Veiksmų plano stebėseną susideda iš 2 pagrindinių etapų:

- Veiksmų plano įgyvendinimo rezultatų tarpinių ataskaitų rengimas ir tvirtinimas (kasmet);
- Veiksmų plano įgyvendinimo rezultatų galutinės ataskaitos rengimas ir tvirtinimas (už 2015–2020 m. laikotarpį).

Vadovaujantis parengtu Planu, Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. A1-205 sudarytos darbo grupės narių ir Savivaldybės padalinių, atsakingų už atitinkamų priemonių koordinavimą, pateiktais duomenimis, Strateginio planavimo ir projektų valdymo skyrius parengė galutinę veiksmų plano 2020 m. ataskaitą.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme yra numatyti ir sektoriai tikslai: AEI dalį elektros energijos balanse padidinti ne mažiau kaip iki 20 proc., centralizuotai tiekiamos šilumos energijos, pagamintos iš AEI, dalį šilumos energijos balanse padidinti ne mažiau kaip iki 60 proc., o namų ūkiuose AEI dalį šildymui sunaudojamų energijos išteklių balanse padidinti ne mažiau kaip iki 80 proc.

Tuo tarpu Raseinių rajone AEI dalis, įvertinus biokuro kiekį ir AEI kiekį elektros energijos sąnaudos, 2013 m. sudarė 86 proc. Pažymėtina, kad nėra duomenų dėl geotermijos naudojimo, taip pat nežinoma, kokios yra saulės kolektorių naudojimo apimtys individualiuose namuose, kurie nėra prijungti prie centralizuoto šilumos tiekimo tinklų. Tačiau vertinant turimus duomenis, daroma išvada, kad Raseinių rajono savivaldybė tinkamai vykdo minėtu įstatymu nustatytus uždavinius.

II. ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGIJOS NAUDOJIMO PLĖTROS VEIKSMŲ PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMAS 2020 M.

Vadovaujantis Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. A1-205, atsakingų už plano vykdymo stebėseną institucijų atstovai pateikė duomenis apie 2020 m. Plane numatytų priemonių įvykdymą. Pasiekti rodikliai pateikiami lentelėje.

1 lentelė. Atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano priemonių pasiekti rodikliai

Nr.	Priemonės pavadinimas	Pasiektas rodiklis
1.	Modernizuoti daugiabučius namus, numatytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateiktame sąraše (I etapas)	Priemonė įvykdyta 2015 m. Modernizuoti 7 daugiabučiai. Modernizuotų daugiabučių namų: V. Kudirkos g. 3, 9, 11, Vytauto Didžiojo g. 13, Vaižganto g. 1, Partizanų g. 14B, Pieninės g. 7, Raseiniuose, skaičiuojamosios šiluminės energijos sąnaudos sumažėjo daugiau kaip 40 proc. ir pasiekta pastatų energinio naudingumo kategorija C. Modernizavus daugiabutį namą adresu: Gamyklos g. 2, Viduklės mstl., Raseinių r. sav., pasiekta B energinio naudingumo kategorija.
2.	Modernizuoti daugiabučius namus, numatytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateiktame sąraše (II etapas)	2016 m. atnaujintų (modernizuotų) daugiabučių nebuvo. 2017 m. modernizuoti 4 daugiabučiai. Modernizuoti daugiabučiai namai: Dubysos g. 3, Raseiniai, Jaunimo g. 14, Raseiniai, Partizanų g. 14, Raseiniai, Vaižganto g. 3, Raseiniai. 2018 m. atnaujinti modernizuoti 2 daugiabučiai. Modernizuoti daugiabučiai namai: Maironio g. 10, Raseiniai, Dubysos g. 1, Raseiniai, Jaunimo g. 12, Raseiniai (III etapas). 2019 m. modernizuotas 1 daugiabutis, Dubysos g. 16, Raseiniai. 2 daugiabučiai namai: Jaunimo g. 17A, Raseiniai, Jaunimo g. 23 (III etapas). 2020 m. atnaujinti (modernizuoti) 3 daugiabučiai namai. Modernizuoti daugiabučiai namai: Dariaus ir Girėno g. 28, Raseiniai, Dominikonų g. 4, Raseiniai, Jaunimo g. 21, Raseiniai

		(III etapas). Dariaus ir Girėno g. 23, Raseiniai, Dubysos g. 14, Raseiniai, Gamyklos g. 1, Viduklė, Raseinių r. sav. (V etapas). Viso 2015-2020 m. atnaujinti (modernizuoti) 24 daugiabučiai namai. Atnaujintuose (modernizuotuose) daugiabučiuose namuose pasiekta C arba B energinio naudingumo klasė, šiluminės energijos sąnaudos sumažėjo nuo 46 proc. iki 73 proc.
3.	Siekiant modernizuoti visuomeninės paskirties pastatus, parengti numatomų modernizuoti visuomeninės paskirties pastatų sąrašą	Priemonė vykdoma pagal Raseinių rajono savivaldybės strateginio veiklos plano Raseinių rajono savivaldybės investicijų programoje numatytus projektus/priemones. 2020 m. atliktas Raseinių Viktoro Petkaus pagrindinė mokyklos mokomųjų dirbtuvių pastato remontas. Įvykdytas rangos darbų pirkimas dėl Raseinių kūno kultūros ir sporto centro pastato, Vilniaus g. 11, Raseiniai, modernizavimo (pagal projektą „Neformaliojo ugdymosi galimybių didinimas modernizuojant Raseinių kūno kultūros ir sporto centrą“), darbai pradėti vykdyti 2021 m. Atliktas Raseinių r. Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazijos stogo remontas. Parengti techniniai projektai „Nemakščių sen. administracinio pastato išorės remontas (Raseinių r. sav., Nemakščių mstl., Laisvės g. 27)“ ir „Raseinių m. seniūnijos administracinio pastato išorės remontas (Raseinių m., Maironio g.38)“.
4.	Pakeisti savivaldybės ir jos valdomų įmonių turimas transporto priemones naujomis, kurioms eksploatuoti reikalingos mažesnės kuro sąnaudos ir kurios atitinka Euro5 ir Euro6	Įsigyti 2 žemagrindžiai autobusai, atitinkantys Euro6. Įsigyti 2 nauji <i>Škoda Kamiq</i> automobiliai, atitinkantys Euro6.
5.	Taikyti energinio efektyvumo	Vykdamat viešuosius pirkimus yra taikomi energetinio

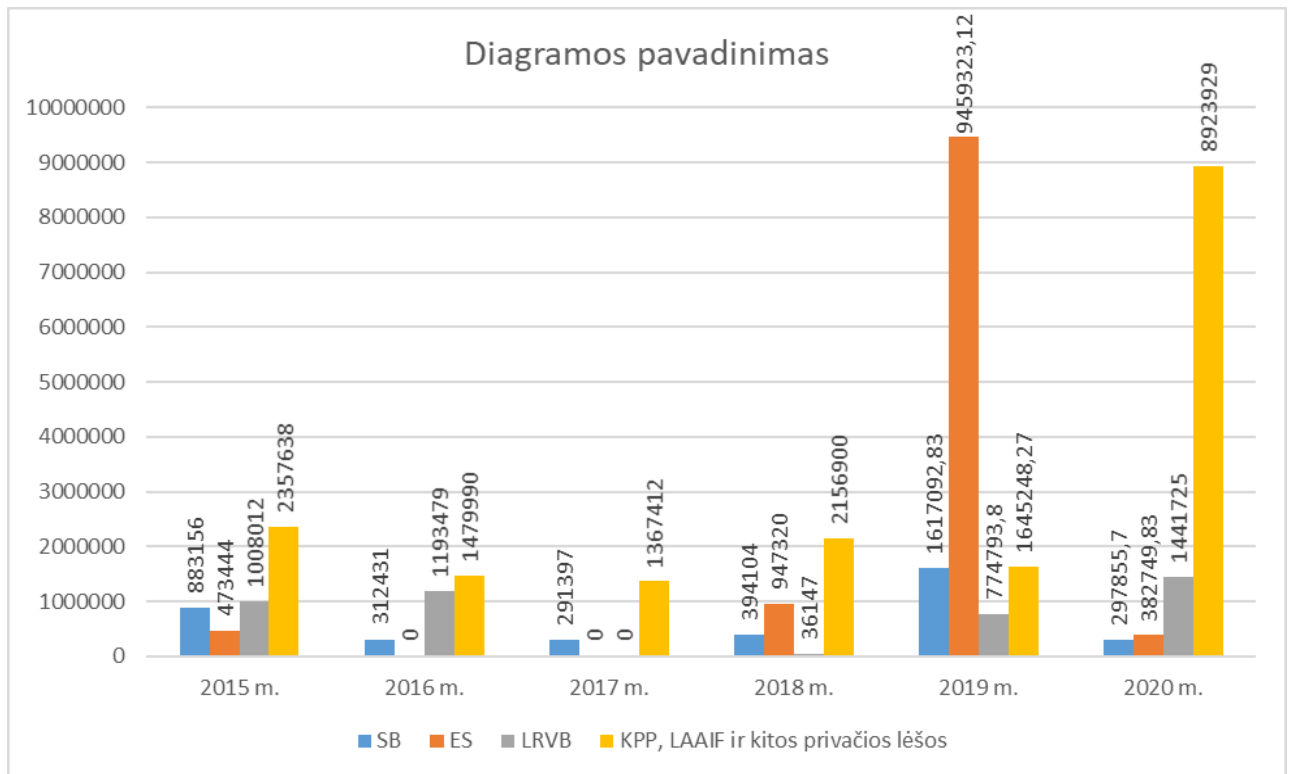
	reikalavimus su energijos vartojimu susijusioms prekėms ir paslaugoms viešuosiuose pirkimuose	efektyvumo reikalavimai tiek, kiek to reikalauja teisės aktai.
6.	Vykdyti Raseinių rajono savivaldybei priklausančių kelių, gatvių ir jų apšvietimo tinklo inventorizacijos, modernizavimo ir plėtros planą	2020 m. gatvių apšvietimo darbai buvo vykdomi Ariogalos sen. Praplėstas apšvietimo tinklas nuo 311 šviestuvų iki 358 šviestuvų. Pajungtas (naujai įrengtas) gatvės apšvietimas Molupių k. (8 žibintai ir nauja el. apskaita), įrengta nauja gatvės apšvietimo linija Gėluvos k., Kaimutės g. su 4 šviestuvais. Kilupių k., praplėsti apšvietimo tinklai (4 nauji žibintai), Didžiulių k. įrengti 3 nauji žibintai. Pratęstas gatvių apšvietimas (8 vnt. šviestuvai) Pilkalnio g., Šiluvos ir Dubysos g., Betygalos mstl. Pakeistos Girkalnio miestelio Šėtupio g., Draugystės g., Vingio g., Ateities g., Pakerupio g., Aušros g. apšvietimo lempos 32 LED šviestuvais. Praplėstas gatvių apšvietimas sumontuojant papildomai šviestuvų Ražaitėlių k. 4 LED, Girkalnio miestelyje 16 LED šviestuvų. Kalnujų sen. visiškai apšviestos Eglynės g., Dovainavos g., Alyvų g., Kaštonų g., Sodų g. apšvietimo lempos pakeistos 30 LED šviestuvais. Nemakščių sen. įrengtas Kalno g., Užkalnių k. apšvietimas. Pagojukų sen. įrengtas pėsčiųjų tako apšvietimas Paluknio g., Kaulakių k. – 20 šviestuvų, linijos ilgis – 0,690 km. Paliepių sen. Gervinės k. įrengtas gatvių apšvietimo tinklas Šlynos g. ir Ateities g. Raseinių sen. įrengtas 1,5 km apšvietimas Lenkelių k., suprojektuotas ir įrengtas apšvietimas Norgėlių k., Dvaro g. Išplėstas Gruzdiškės ir Gabšių kaimų apšvietimo tinklas (pakabinta papildomai 20 šviestuvų). Įrengtas apšvietimas Reizgupio g., Žibuoklių g. atkarpoje

		Raseinių m. Įrengtas naujas apšvietimas Viduklės sen. Alaviniškių k., Šienlaukio g., Šiluvos mst. Bukoto ir Raseinių gatvėse pakeisti gatvės apšvietimo šviestuvai 17 vnt.
7.	Senų nusidėvėjusių elektros prietaisų pakeitimas naujais, taupiai energiją vartojančiais įrenginiais	Susidėvėję elektros prietaisai keičiami naujais, taupesniais elektros vartojimo atžvilgiu. Pagal poreikį ar sugedus senam apšvietimui, keičiama į taupius LED šviestuvus. 2020 m. Administracijos bendro naudojimo patalpose pakeisti LED šviestuvai.
8.	Judesiui jautrių šviesos jungiklių koridoriuose ir neintensyviajai naudojamose patalpose įrengimas visuomeninės paskirties pastatuose	Priemonė nebuvo vykdoma, nes tam nebuvo skirta lėšų, negauta prašymų, be to, nėra didelis poreikis tokio tipo apšvietimui.
9.	Parengti ir patvirtinti Savivaldybės AIE naudojimo plėtros veiksmų plano galutinę 2020 metų ataskaitą	Parengta. Veiksmų planas buvo patvirtintas 2014 m. rugsėjo 25 d. Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-320 „Dėl Raseinių rajono atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano tvirtinimo“. 2021 m. vasario 26 d. administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-205 „Dėl Raseinių rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plano stebėseną vykdančios koordinacinės darbo grupės sudarymo“, buvo sudaryta koordinacinė darbo grupė galutinei AIE naudojimo plėtros veiksmų plano 2020 metų ataskaitai parengti, ataskaita parengta.
10.	Planuoti teritorijas, atsižvelgiant į gyventojų poreikius, t. y., kad prekių/paslaugų teikėjai būtų kuo arčiau prekių/paslaugų gavėjų	2020 m. buvo pradėti 2 teritorijų planavimo dokumentų rengimo procesai. 2020 m. gegužės 21 d. priimtas tarybos sprendimas dėl Raseinių miesto bendrojo plano.
11.	Plėsti įstaigų teikiamų elektroninių paslaugų spektrą, siekiant sumažinti gyventojų	2020 metais buvo pradėtas diegti viešųjų pirkimų modulis VIPIS, pradėta dirbti su internetiniu personalo moduliu, strateginio planavimo

	kelionių poreikį	informacine sistema STRAPIS. Pradėjus dirbti nuotoliniu būdu, buvo įsigyta konferencinių pokalbių platforma ZOOM, taip pat kompiuterių nuotolinės pagalbos TeamViewer licencija. Per valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformą (VIISP) elektroniniu būdu 2020 metais buvo suteikta virš 300 elektroninių paslaugų.
12.	Sudaryti sąlygas ekologiško transporto – dviračių, elektromobilių – naudojimui, t. y. projektuoti ir statyti dviračių takus, organizuoti elektromobilių krovimo stotelių atsiradimą	Įrengta, atnaujinta pėsčiųjų ir dviračių takų, šaligatvių 4,056 km. Raseinių m. Maironio g., Dariaus ir Girėno g., Žibuoklių g. ir Žvyryno g., taip pat atliktas projektavimas dėl Raseinių m. Ateities g. Raseinių rajono savivaldybės teritorijoje ankstesniais metais įrengtos 4 elektromobilių įkrovimo stotelės (Kryžkalis, 60375 Raseinių r., 60270 Daugėliškių k., Raseinių r., 60432 Vėjukų k., Raseinių r., 60333 Paupio k., Raseinių r.). Raseinių r. sav. administracija 2020 m. naujų stotelių neįrengė.
13.	Optimizuoti visuomeninio transporto maršrutus	Raseinių rajono savivaldybės administracijos teritorijoje organizuojami 34 reguliaraus vietinio (miesto ir priemiestinio) susisiekimo maršrutai ir 21 specialaus tipo autobusų maršrutas (mokinių vežimui į švietimo įstaigas). Raseinių rajono švietimo įstaigos turimais mokykliniais autobusais organizuoja dar 38 specialiuosius reišius mokinių į ugdymo įstaigas vežimui. 2020 m. karantino laikotarpiu, dėl taikomų karantino režimo apribojimų, buvo organizuojami tik 19 reguliaraus vietinio (miesto ir priemiestinio) susisiekimo maršrutų, 15 reguliaraus vietinio (miesto ir priemiestinio) susisiekimo maršrutų buvo nutraukti. Dėl karantino metu sustabdyto ugdymo proceso Raseinių rajono švietimo įstaigos taip pat neorganizavo specialiųjų reišių mokinių vežiojimui, buvo neorganizuojami ir UAB „Raseinių autobusų

		parko“ specialaus tipo autobusų maršrutai. 2020 m. optimizuotų, sutrumpintų maršrutų nebuvo.
14.	Raseinių rajono kelių ir gatvių būklės gerinimas ir priežiūros užtikrinimas	Įrengtos naujos asfalto dangos 7,456 km, atnaujintos senos asfalto dangos 5,319 km, užtaisyta duobių 6,255 tūkst. kv. m. Taip pat bendradarbiaujant su VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcija rekonstruota kelių direkcijai priklausanti Raseinių m., Vilniaus g. 2020 m. gatvių rekonstravimo darbai atlikti 7 gatvėse, kapitalinis remontas – 17 gatvių.
15.	Užtikrinti, kad AIE dalis CŠT sektoriuje nesumažėtų iki mažiau nei 60 proc.	Gaminant šiluminę energiją 2020 metais UAB „Raseinių šilumos tinklai“ naudojo 96,43 proc. biokuro.
16.	Skelbti informaciją apie AIE plėtrą ir finansavimo galimybes	Informacija viešinama Raseinių rajono savivaldybės tinklalapyje www.raseiniai.lt
17.	Dalyvauti tarptautinėse programose ir projektuose	Priemonė nebuvo vykdoma dėl Covid-19 situacijos.
18.	Skelbti informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo būdus	Informacija, patvirtinta ataskaita apie AIE plėtros plano įgyvendinimą bei kita aktuali informacija viešinama Raseinių rajono savivaldybės tinklalapyje www.raseiniai.lt .
19.	Skelbti informaciją apie AIE naudojimo plėtros paramos schemas, finansavimo galimybes	Informacija viešinama Raseinių rajono savivaldybės tinklalapyje www.raseiniai.lt .

Priemonių įgyvendinimui 2020 m. panaudota 11 025 660,49 Eur, iš jų 297 855,70 Eur Savivaldybės biudžeto lėšos.

1. pav. 2015-2020 m. priemonių vykdymui panaudotos lėšos

III. ENERGIJOS VARTOJIMAS RASEINIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2020 M.

Galutinį energijos vartojimą sudėtinga tiksliai įvertinti, kadangi skirtinguose sektoriuose kuro ir energijos poreikiai kinta priklausomai nuo bendrojo vidaus produkto, gyventojų skaičiaus kitimo bei kitų aplinkos sąlygų. Tiksliems skaičiavimas būtų reikalingas ekspertų paslaugų pirkimas. Žemiau pateikiami viešai prieinami specialistų ir VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros pateikiami duomenys.

Pagal VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros atliktą savivaldybių darnios energetikos plėtros pažangos vertinimą, vertinant biokuro pajėgumų naudojimą šilumos gamybai Lietuvos savivaldybėse 2020 m. (žr. paveikslėlį žemiau), paaiškėjo, kad už optimalų (65–75 proc.) biokuro pajėgumų panaudojimą Raseinių rajono savivaldybė įvertinta 5 balais ir biokuro panaudojimo procentas sudaro 113,32 proc. Šis „Biokuro pajėgumų panaudojimo“ kriterijus padeda įvertinti, ar savivaldybės teritorijoje šilumos gamybos šaltinių instaliuotoji galia atitinka tos savivaldybės maksimalų šilumos galios poreikį, ar minėti šilumos gamybos šaltiniai yra / gali būti racionaliai panaudojami energijai gaminti. Kriterijus vertina tik biokuro (kaip pigiausios kuro rūšies) įrenginių instaliuotąją galią ir jos santykį su maksimaliu šilumos galios poreikiu ir yra išreiškiamas kaip instaliuotos biokuro įrenginių galios ir maksimalaus šilumos galios poreikio santykis.

Eil. Nr.	Savivaldybė	Biokuro pajėgumų panaudojimas		Eil. Nr.	Savivaldybė	Biokuro pajėgumų panaudojimas	
		proc.	balai			proc.	balai
Maks. balų skaičius 13				Maks. balų skaičius 13			
1	Kauno r. ▲1	73,00	13	31	Mažeikių r. ▼3	26,20	7
2	Joniškio r. ▲24	74,53	13	32	Šakių r. ▼1	92,98	7
3	Utenos r. ▲16	76,92	12	33	Pakruojo r. ▼4	94,93	7
4	Elektrėnų	79,79	12	34	Alytaus r. ▼10	95,81	7
5	Kėdainių r. ▲1	62,67	11	35	Kelmės r. ▼8	96,77	7
6	Druskininkų ▲3	64,54	11	36	Biržų r. ▼35	97,18	7
7	Prienų r. ▼2	55,55	10	37	Ignalinos r.	106,59	5
8	Kauno m. ▲10	55,71	10	38	Kazlų Rūdos	108,11	5
9	Trakų r. ▼6	58,89	10	39	Širvintų r. ▲12	111,43	5
10	Birštono ▼2	59,52	10	40	Raseinių r. ▲5	113,32	5
11	Anykščių r. ▲5	40,67	9	41	Tauragės r. ▲11	114,17	5
12	Alytaus m. ▲3	43,43	9	42	Šilutės r. ▼10	116,13	5
13	Vilkaviškio r. ▲7	43,94	9	43	Zarasų r. ▼7	116,38	5
14	Marijampolės ▼2	44,96	9	44	Molėtų r. ▼31	121,24	5
15	Šalčininkų r. ▲34	46,05	9	45	Radviliškio r. ▼1	125,47	5
16	Kaišiadorių r. ▲1	47,75	9	46	Šilalės r. ▲4	126,31	5
17	Palangos m. ▲13	48,08	9	47	Kretingos r. ▼8	133,41	5
18	Klaipėdos m. ▼7	48,13	9	48	Skuodo r.	146,42	5
19	Švenčionių r. ▼12	49,43	9	49	Lazdijų r. ▼8	166,38	5
20	Jurbarko r. ▼10	85,71	9	50	Rietavo ▼4	184,83	5
21	Plungės r. ▼7	86,77	9	51	Varėnos r. ▲2	211,67	5
22	Jonavos r. ▲3	31,60	8	52	Rokiškio r. ▼5	215,21	5
23	Vilniaus m. ▲11	33,81	8	53	Kupiškio r. ▼13	230,74	5
24	Ukmergės r. ▲31	34,03	8	54	Pasvalio r. ▼11	247,67	5
25	Šiaulių r. ▼2	34,43	8	55	Visagino ▼20	15,25	3
26	Panevėžio r. ▲16	35,52	8	56	Vilniaus r.	9,64	1
27	Akmenės r. ▼6	36,59	8	57	Klaipėdos r.	3,50	0
28	Šiaulių m. ▼6	39,09	8	58	Kalvarijos	—	—
29	Panevėžio m. ▲25	20,27	7	59	Neringos	—	—
30	Telšių r. ▲3	21,07	7	60	Pagėgių	—	—

2 pav. Biokuro pajėgumų naudojimas šilumos gamybai Lietuvos savivaldybėse 2020 m

Pagal elektros energiją gaminančių vartotojų įrenginių galią 2020 m., tenkančią 1000-iui savivaldybės gyventojų Raseinių rajono savivaldybė užima 43 vietą. Pagal VŠĮ Lietuvos energetikos agentūros pateiktą vertinimą, „Elektros energiją gaminantis vartotojas arba nutolęs gaminantis vartotojas – fizinis arba juridinis asmuo, įsirengęs atsinaujinančių išteklių technologijų elektrinę ir gaminantis elektrą savo reikmėms, o nesuvartotą elektros kiekį pateikiantis į elektros tinklus ir, esant poreikiui, ją susigrąžinantis iš šių tinklų (toliau – gaminantis vartotojas). Tokią decentralizuotos elektros energijos gamybos plėtrą skatina ne tik pingančios saulės elektrinės, bet ir kitos naujos technologijos, skatinančios energetikos sistemos decentralizaciją – iš svarbiausių galima paminėti elektromobilių plėtrą, baterijų sistemas, išmaniąją apskaitą, agregatorių vaidmenį tinklui balansuoti, išmaniuosius elektros tinklus, energetinio efektyvumo technologijas, šilumos siurblių diegimą. Ateities elektros energijos gamyba bus vis labiau decentralizuota ir joje dominuos atsinaujinantys energijos ištekliai“.

Eil. Nr.	Savivaldybė	Įrenginių galia 1000 gyventojų		Eil. Nr.	Savivaldybė	Įrenginių galia 1000 gyventojų	
		kW	balai			kW	balai
	<i>Maks. balų skaičius</i>		6		<i>Maks. balų skaičius</i>		6
1	Trakų r. ▲6	73,10	6,0	31	Pakruojo r. ▼6	22,83	6,0
2	Vilniaus r. ▲1	69,67	6,0	32	Kazlų Rūdos ▲2	22,45	6,0
3	Alytaus r. ▲2	60,26	6,0	33	Lazdijų r. ▼9	21,31	6,0
4	Mažeikių r. ▼3	56,02	6,0	34	Birštono ▼13	21,29	6,0
5	Klaipėdos r. ▼3	47,97	6,0	35	Akmenės r. ▼6	20,86	6,0
6	Kauno r.	46,55	6,0	36	Šakių r. ▼1	20,62	6,0
7	Šilutės r. ▲9	44,47	6,0	37	Ukmergės r. ▼11	20,60	6,0
8	Šiaulių r. ▲5	43,71	6,0	38	Skuodo r. ▼10	19,50	5,5
9	Molėtų r. ▼5	39,39	6,0	39	Biržų r. ▼3	19,38	5,5
10	Šilalės r. ▲31	38,55	6,0	40	Vilkaviškio r. ▼21	19,20	5,5
11	Prienų r. ▲6	38,22	6,0	41	Jurbarko r. ▼3	18,41	5,5
12	Druskininkų	35,61	6,0	42	Utenos r. ▲6	17,42	5,0
13	Panevėžio r. ▲1	34,52	6,0	43	Raseinių r. ▲4	16,38	5,0
14	Pagėgių ▲42	34,43	6,0	44	Jonavos r. ▲5	16,37	5,0
15	Tauragės r. ▲22	32,52	6,0	45	Kauno m. ▼1	15,41	4,5
16	Širvintų r. ▲2	32,16	6,0	46	Vilniaus m. ▼6	14,84	4,5
17	Rokiškio r. ▲3	30,55	6,0	47	Kalvarijos ▲7	14,81	4,5
18	Zarasų r. ▲15	30,31	6,0	48	Pasvalio r. ▲9	13,92	4,0
19	Kelmės r. ▲34	30,02	6,0	49	Šiaulių m. ▼18	13,79	4,0
20	Anykščių r. ▼11	30,01	6,0	50	Panevėžio m. ▼5	13,62	4,0
21	Plungės r. ▲11	29,66	6,0	51	Rietavo ▲9	13,49	4,0
22	Elektrėnų. ▲5	27,76	6,0	52	Telšių r. ▼10	13,45	4,0
23	Kupiškio r. ▼12	27,70	6,0	53	Kėdainių r. ▼7	13,22	4,0
24	Ignalinos r. ▼2	26,01	6,0	54	Joniškio r. ▼24	11,95	3,5
25	Kaišiadorių r. ▲14	25,26	6,0	55	Švenčionių r. ▼5	11,74	3,5
26	Palangos m. ▼11	24,97	6,0	56	Klaipėdos m. ▼4	10,13	3,5
27	Marijampolės ▼17	24,59	6,0	57	Radviliškio r. ▼6	9,80	3,0
28	Alytaus m. ▼5	23,96	6,0	58	Visagino ▲1	7,25	2,5
29	Kretingos r. ▲14	23,85	6,0	59	Šalčininkų r. ▼1	6,55	2,5
30	Varėnos r. ▼22	23,29	6,0	60	Neringos ▼5	2,17	1,5

3 pav. Įrenginių galia 1000-iui gyventojų 2020 m.

Vertinant daugiabučių gyvenamųjų namų renovaciją Lietuvos savivaldybėse 2013–2020 m. laikotarpiu (žr. 4 paveikslėlį), Raseinių rajono savivaldybė užima 36 vietą.

Eil. Nr.	Savivaldybė	Renovuotų daugiabučių dalis		Eil. Nr.	Savivaldybė	Renovuotų daugiabučių dalis			
		proc.	balais			proc.	balais		
Maks. balų skaičius				20	Maks. balų skaičius				20
1	Birštono ▲ ¹³	46,27	9,5	31	Kelmės r. ▼ ³	8,17	1,0		
2	Druskininkų ▼ ¹	44,25	9,0	32	Alytaus r. ▼ ⁸	8,02	1,0		
3	Ignalinos r.	36,81	8,5	33	Jurbarko r. ▲ ²	7,64	1,0		
4	Palangos m.	29,35	5,5	34	Vilkaviškio r. ▲ ¹	7,55	1,0		
5	Molėtų r. ▼ ¹	22,52	5,0	35	Rietavo ▼ ⁸	6,63	1,0		
6	Jonavos r. ▲ ¹	21,76	5,0	36	Raseinių r. ▲ ¹	6,41	1,0		
7	Prienų r.	18,36	4,0	37	Kretingos r. ▲ ⁵	6,08	1,0		
8	Biržų r. ▲ ²	17,86	4,0	38	Kėdainių r. ▲ ⁸	5,36	1,0		
9	Kupiškio r. ▼ ¹	17,75	4,0	39	Mažeikų r. ▲ ¹	5,23	1,0		
10	Varėnos r. ▼ ¹	16,17	4,0	40	Šalčininkų r.	4,95	0,5		
11	Šilalės r. ▲ ²	15,50	4,0	41	Kauno m.	4,62	0,5		
12	Lazdijų r. ¹¹	14,21	2,5	42	Šiaulių m. ▼ ²	4,59	0,5		
13	Plungės r. ▼ ²	13,70	2,5	43	Švenčionių r. ▼ ¹	4,34	0,5		

³šioje ir tolimesnėse lentelėse ženklai „▲“, „▼“ ir skaičiai prie jų parodo, per kiek pozicijų pasikeitė savivaldybės vieta 2020 m., lyginant su 2019 m.

4 pav. Daugiabučių gyvenamųjų namų renovacija Lietuvos savivaldybėse 2013–2020 m.

Toliau lentelėje pateiktas atnaujintų (modernizuotų) daugiabučių namų skaičius Raseinių rajono savivaldybėje 2015-2020 m. laikotarpiu.

2 lentelė. Atnaujinti (modernizuoti) daugiabučiai namai Raseinių rajono savivaldybėje 2015–2020 m. laikotarpiu.

Eil. Nr.	Metais	Etapo pavadinimas	Adresai	Daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) bendra statybos rangos darbų kaina Eur	Valstybės parama energinių efektyvumą didinančioms priemonėms 30% Kaina Eur	Pasiekt energetinio naudingumo klasė ir sutaupytos energijos proc.
1	2	3	4	5	6	7
1.	2015 m. atnaujinti (modernizuoti) daugiabučiai	I etapas	V. Kudirkos g. 3, Raseiniai	236.326,54	89.494,41*	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 46%
			V. Kudirkos g. 9, Raseiniai	136.051,70	51.635,22*	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 59%
			V. Kudirkos g. 11, Raseiniai	95.359,22	37.158,50*	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 65 %
			Vytauto Didžiojo g. 13, Raseiniai	100.921,10	38448,74*	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 56%
			Vaižganto g. 1, Raseiniai	104.257,40	40595,35	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 61%
			Partizanų g. 14B, Raseiniai	162.236,35	63.625,05*	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 60%

			Pieninės g. 7, Raseiniai	504.764,50	181.222,77*	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 50%
			Gamyklos g. 2, Viduklė, Raseinių r. sav.	129.116,57	51.357,77*	Pasiekta B energinio naudingumo kategorija, 67%
2.	2016 m. atnaujinti (modernizuoti) daugiabučiai	II etapas	Nebuvo modernizuota	-		-
3.	2017 m. atnaujinti (modernizuoti) daugiabučiai	II etapas	Dubysos g. 3, Raseiniai	127.474,21	43.155,77**	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 69%
			Jaunimo g. 14, Raseiniai	291.758,29	94.821,89**	Pasiekta B energinio naudingumo kategorija, 61%
			Partizanų g. 14A, Raseiniai	107.620,85	36.054,20**	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 75%
			Vaižganto g. 3, Raseiniai	138.760,82	45.705,94**	Pasiekta B energinio naudingumo kategorija, 66,25%
4.	2018 m. atnaujinti (modernizuoti) daugiabučiai	II etapas	Maironio g. 10, Raseiniai	143.235,72	47.687,85**	Pasiekta B energinio naudingumo kategorija, 73%
			Dubysos g. 1, Raseiniai	433.715,03	124.331,38	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 65%
		III etapas	Jaunimo g. 12, Raseiniai	134.246,00	37.040,18	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 63%
5.	2019 m. atnaujinti (modernizuoti) daugiabučiai	II etapas	Dubysos g. 16, Raseiniai	473.777,92	132.550,18	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 56%
		III etapas	Jaunimo g. 17A, Raseiniai	387.476,36	111.629,08	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 56%
			Jaunimo g. 23	497.017,31	141.980,90	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 56%
6.	2020 m. atnaujinti (modernizuoti) daugiabučiai	III etapas	Dariaus ir Girėno g. 28, Raseiniai	510.072,69	144.281,98	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 69%
			Dominikonų g. 4, Raseiniai	126.360,33	32.642,52	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 69%
			Jaunimo g. 21, Raseiniai	389.577,65	108.385,04	Pasiekta C energinio naudingumo kategorija, 69%
7.	2020 m. atnaujinti (modernizuoti) daugiabučiai	V etapas	Dariaus ir Girėno g. 23, Raseiniai	325.088,00	97.445,57	Pasiekta B energinio naudingumo kategorija, 51%
			Dubysos g. 14, Raseiniai	655.533,41	199.865,37	Pasiekta B energinio naudingumo kategorija, 59%
			Gamyklos g. 1, Viduklė, Raseinių r. sav.	302.955,57	95.066,78	Pasiekta B energinio naudingumo kategorija, 47%

IV. 2015–2020 METŲ PRIEMONIŲ APIBENDRINIMAS

AIE Plane buvo numatyti 4 tikslai, 14 uždavinių ir 30 priemonių. Patikslinus plano priemones pagal darbo grupės išvadas ir pasiūlymus, 2019 m. buvo suplanuotos 28 priemonės, o 2020 m. – 19 priemonių.

3 lentelė. AIE tikslų, uždavinių, priemonių įvykdymas 2015-2020 m.

Tikslas/Uždavinys	Priemonė	Pastaba dėl įvykdymo	Įgyvendinimo pradžia, metai	Teikiama nauda
Tikslas. Sumažinti kuro ir energijos poreikius didinant jos vartojimo efektyvumą				
Didinti pastatų energinį naudingumą	1. Modernizuoti daugiabučius namus, numatytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateiktame sąraše (I etapas)	Įykdyta	2015-2020 m.	Atnaujintuose namuose vidutiniškai bus sutaupoma apie 50 proc. šilumos arba 1,2 GWh šilumos energijos šildymui.
	2. Modernizuoti daugiabučius namus, numatytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos pateiktame sąraše (II etapas)	Įykdyta	2015-2020 m.	Po modernizacijos jų suvartojamos šilumos energijos kiekis sumažėtų apie 50 proc. arba apie 2,1 GWh.
	3. Siekiant modernizuoti visuomeninės paskirties pastatus, parengti numatomų modernizuoti visuomeninės paskirties pastatų sąrašą	Apjungta 3-4 priemonės	2015-2020 m.	Direktivos 2012/27/ES nuostatų įgyvendinimas
	4. Modernizuoti visuomeninės paskirties pastatus	Apjungta 3-4 priemonės	2015-2020 m.	Didesnis energijos efektyvumas
Didinti energijos vartojimo efektyvumą transporto sektoriuje	5. Pakeisti savivaldybės ir jos valdomų įmonių turimas transporto priemones naujomis, kurioms eksploatuoti reikalingos mažesnės kuro sąnaudos ir kurios atitinka Euro5 ir Euro6 standartų reikalavimus	Vykdyta išdalies	2015-2020 m.	Didesnis energijos efektyvumas Mažesnė transporto sektoriaus sukeliamą taršą
Užtikrinti teisinę bazę energinio efektyvumo reikalavimų įgyvendinimui	6. Taikyti energinio efektyvumo reikalavimus su energijos vartojimu susijusioms prekėms ir paslaugoms viešuosiuose pirkimuose	Įvykdyta	2015-2020 m.	Įgyvendinti energinio efektyvumo reikalavimai su energijos vartojimu susijusių paslaugų ir prekių viešuosiuose pirkimuose
Sumažinti elektros energijos sąnaudas, diegiant naujas technologijas	7. Vykdyti Raseinių rajono savivaldybei priklausančių, kelių, gatvių, šaligatvių ir jų apšvietimo tinklo inventorizacijos, modernizavimo ir plėtros planą	Įvykdyta pagal finansines galimybes	2015-2020 m.	Mažesnės elektros energijos sąnaudos Raseinių rajono gatvių apšvietimui
	8. Senų nusidėvėjusių	Įvykdyta pagal	2015-2020 m.	Mažesnės elektros

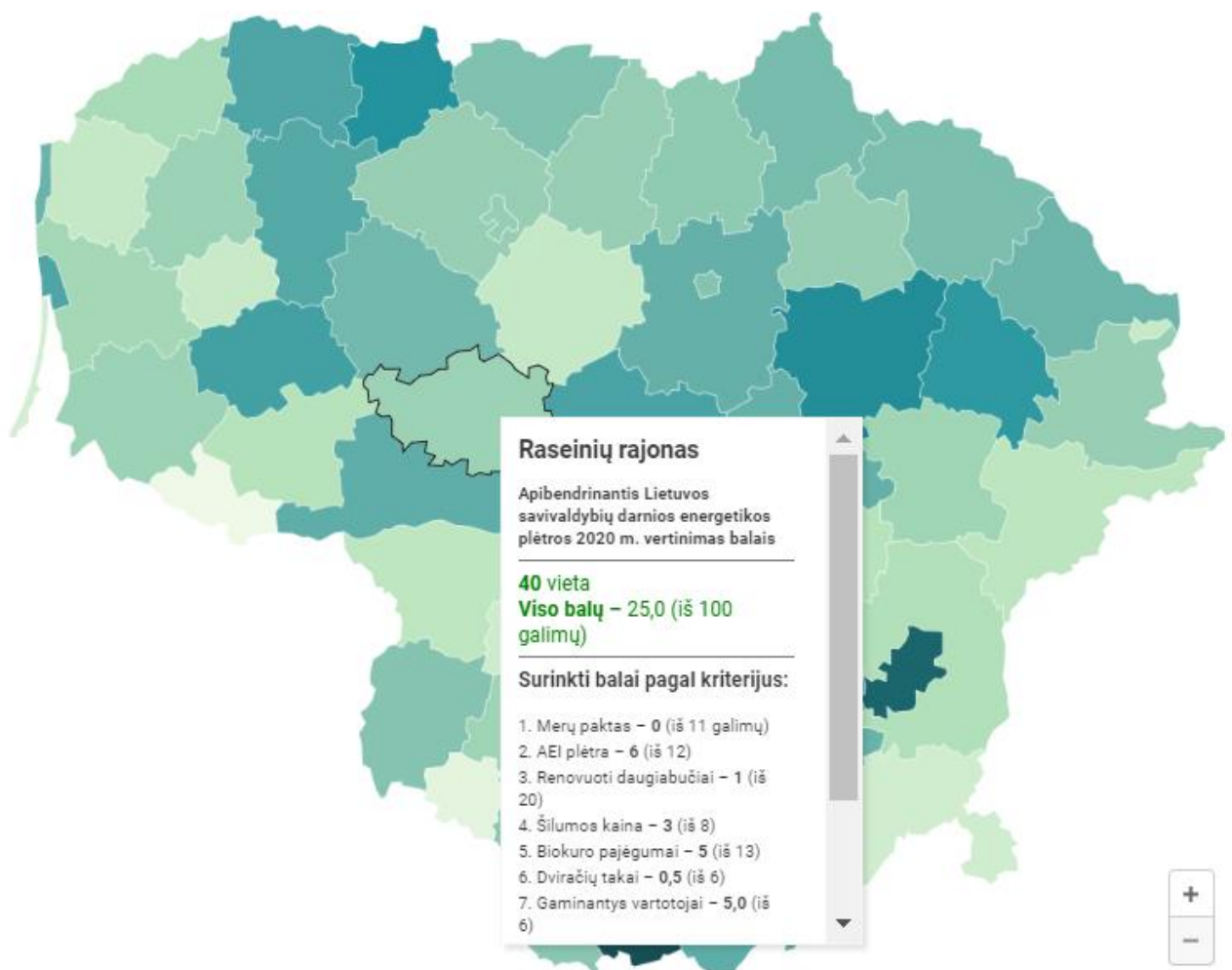
	elektros prietaisų pakeitimas naujais, taupiai energiją vartojančiais įrenginiais	finansines galimybes		energijos sąnaudos
	9. Judesiui jautrių šviesos jungiklių koridoriuose ir neintensyviai naudojamose patalpose įrengimas visuomeninės paskirties pastatuose	Nevykdyta	2015-2020 m.	Mažesnės elektros energijos sąnaudos
Tikslas. Plėtoti AIE naudojimą				
Užtikrinti AIE naudojimo plėtos teisinę ir norminę bazę	10. Parengti ir patvirtinti savivaldybės tarybos sprendimus dėl AIE plėtos veiksmų plano patvirtinimo, atsakingų institucijų, asmenų paskyrimo, priemonės įgyvendinančių projektų inicijavimo ir rengimo	Įvykdyta	2015-2020 m.	Aiški teisinė ir norminė bazė
	11. Parengti ir patvirtinti savivaldybės AIE naudojimo plėtos finansavimo programą ir jų lėšų panaudojimo tvarkos aprašą	Vykdyta išdalies. Savivaldybės AIE naudojimo plėtos finansavimo programa ir jos lėšų panaudojimo tvarkos aprašas neparengtas, tačiau Raseinių rajono savivaldybė kasmet rengia trimetį veiklos planą, kuriame, atsižvelgiant į biudžeto asignavimus, numatomos priemonės susijusios su AIE	2015-2020 m.	Aiški teisinė ir norminė bazė
Plėtoti AIE plėtrai palankią infrastruktūrą	12. Parengti regiono šiaudų panaudojimo energetikai planus	Nevykdyta	2015-2020 m.	Aiškios zonos, kuriose susidaro didžiausi šiaudų kiekiai Spartesnė AIE plėtra
	13. Planuoti aukšto ir žemo intensyvumo transporto ir pėsčiųjų zonas, riboti sunkiųjų transporto priemonių srautus ir pan.	Nevykdyta	2015-2020 m.	Mažesnė transporto sektoriaus sukeliama tarša
	14. Planuoti teritorijas, atsižvelgiant į gyventojų	Įvykdyta	2015-2020 m.	Mažesnė transporto sektoriaus sukeliama

	poreikius, t.y. kad prekių/paslaugų teikėjai būtų kuo arčiau prekių/paslaugų gavėjų			tarša
	15. Plėsti įstaigų teikiamų elektroninių paslaugų spektrą, siekiant sumažinti gyventojų kelionių poreikį	Įvykdyta Ši priemonė neskaitina naudoti atsinaujinančių energijos išteklių	2015-2020 m.	Mažesnė transporto sektoriaus sukeliamą taršą
	16. Sudaryti sąlygas ekologiško transporto - dviračių, elektromobilių – naudojimui, t.y. projektuoti ir statyti dviračių takus, organizuoti elektromobilių krovimo stotelių atsiradimą	Įvykdyta pagal finansines galimybes	2015-2020 m.	Spartesnė AIE plėtra Mažesnė transporto sektoriaus sukeliamą taršą
	17. Optimizuoti visuomeninio transporto maršrutus	Įvykdyta	2015-2020 m.	Mažesnė transporto sektoriaus sukeliamą taršą
	18. Raseinių rajono kelių ir gatvių būklės gerinimas ir priežiūros užtikrinimas	Įvykdyta pagal finansines galimybes	2015-2020 m.	Mažesnė transporto sektoriaus sukeliamą taršą
Didinti AIE dalį CŠT sektoriuje	19. Užtikrinti, kad AIE dalis CŠT sektoriuje nesumažėtų iki mažiau nei 60 proc.	Įvykdyta	2015-2020 m.	Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo uždavinių vykdymas (centralizuotai tiekiamos šilumos energijos, pagamintos iš AEI, dalį šilumos energijos balanse padidinti ne mažiau kaip iki 60 proc.)
Didinti AIE dalį pramonės sektoriuje	20. Skatinti projektus, užtikrinančius pramonės vartotojų aprūpinimą šilumos energija maksimaliai panaudojant AIE	Apjungta su 26-28 priemonėmis	2015-2020 m.	Didesnė AIE dalis pramonės įmonių energijos balanse
Didinti AIE naudojimą pastatuose	21. Skatinti projektus, užtikrinančius AIE naudojimo plėtrą pastatuose, kurie nėra prijungti prie CŠT (saulės kolektorių karšto vandens gamybai įrengimas, sekioji geotermija)	Apjungta su 4 priemone	2015-2020 m.	Didesnė AIE dalis savivaldybės energijos balanse

Užtikrinti ekologiško transporto plėtrą	22. Pakeisti senas, itin daug kuro naudojančias transporto priemones ekologiškesnėmis, AIE naudojančiomis transporto priemonėmis	Įvykdyta pagal finansines galimybes	2015-2020 m.	Didesnė AIE dalis savivaldybės energijos balanse
Tikslas. Rinkti AIE gamybos ir naudojimo duomenis				
Užtikrinti duomenų, susijusių su AIE gamyba ir naudojimu, rinkimą, saugojimą ir naudojimą Raseinių rajono AIE plano stebėsenai	23. Išnagrinėti galimybes duomenų, susijusių su AIE gamyba ir vartojimu, rinkimo ir apdorojimo sistemai sukurti	Nevykdyta	2015-2020 m.	Nustatytos galimybės sukurti duomenų bazę faktinių duomenų apskaitai
	24. Sukurti duomenų, susijusių su AIE gamyba ir vartojimu, rinkimo ir apdorojimo sistemą	Nevykdyta	2015-2020 m.	Faktinių duomenų apskaita
Tikslas. Šviesti visuomenę apie AIE plėtros naudą				
Užtikrinti savivaldybės darbuotojų kompetenciją darnios energetikos klausimais	25. Dalyvauti tarptautinėse programose ir projektuose	Nevykdyta	2015-2020 m.	Nuoseklus ir aktyvus gyventojų informavimas apie galimybes sutaupyti kurą prisidėtų prie rajono bendro kuro sąnaudų taupymo, išspręstų aktualias aplinkos problemas bei sumažintų gyventojų išlaidas kurui.
Didinti visuomenės informuotumą energijos efektyvumo didinimo klausimais	26. Skelbti informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo būdus	Įvykdyta. Apjungta su 26-28 priemonėmis	2015-2020 m.	
Skatinti gyventojus domėtis ekologiškais sprendimais	27. Skelbti informaciją apie AIE plėtros veiksmų plano tikslus, uždavinius ir priemones, jų įgyvendinimą periodiniuose leidiniuose, savivaldybės internetinėje svetainėje, leidžiant kitus informacinius leidinius	Įvykdyta. Apjungta su 26-28 priemonėmis	2015-2020 m.	
	28. Skelbti informaciją apie AIE naudojimo plėtros paramos schemas, finansavimo galimybes	Įvykdyta. Apjungta su 26-28 priemonėmis	2015-2020 m.	
	29. Įgyvendinti parodomuosius projektus ir viešinti informaciją apie šių projektų įgyvendinimo eigą, rezultatus	Atskirai parodomųjų nebuvo, tačiau buvo vykdomi suplanuoti projektai (žr. 1-4 priemonės)	2015-2020 m.	

	30. Organizuoti kampanijas, skirtas darnios energetikos propagavimui	Apjungta su 26-28 priemonėmis	2015-2020 m.	
--	--	-------------------------------	--------------	--

Apibendrinantis vertinimas balais, lyginant Raseinių rajono savivaldybę su kitomis Lietuvos savivaldybėmis 2020 m., pateiktas 5 paveikslėlyje.

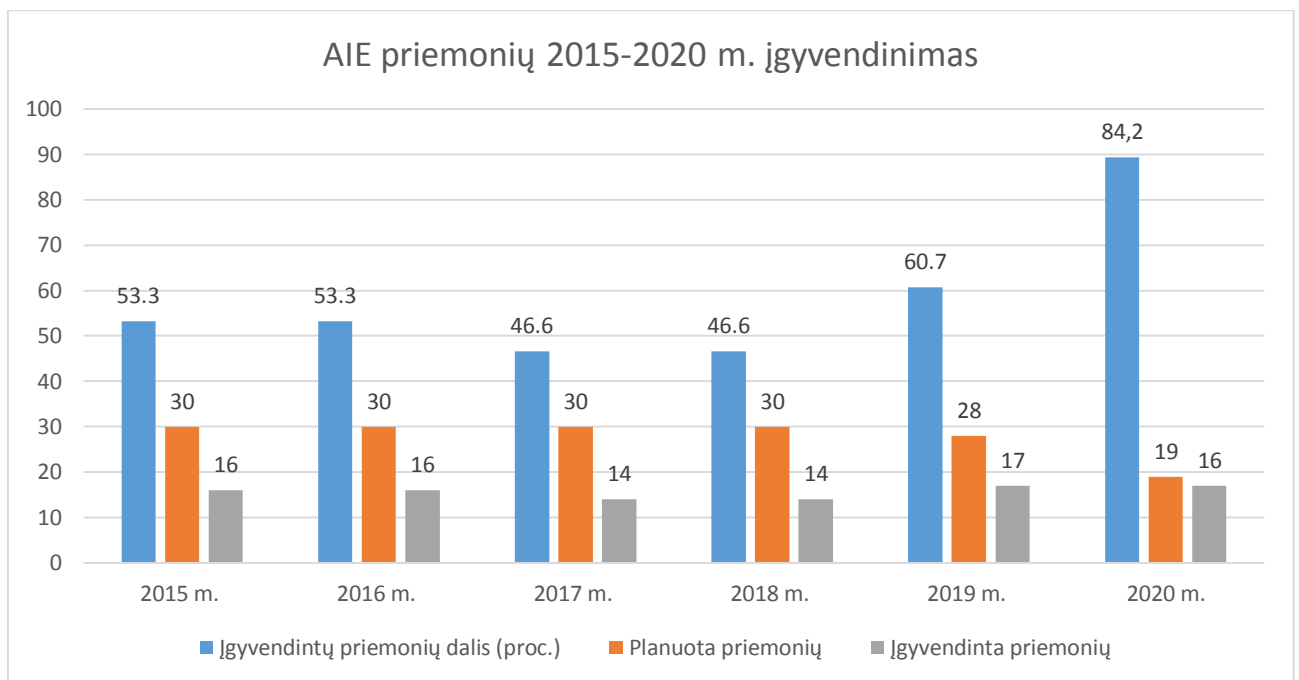

5 pav. Vertinimas balais, lyginant Raseinių rajono savivaldybę su kitomis Lietuvos savivaldybėmis 2020 m. Šaltinis: www.ena.lt

Viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra (toliau – Agentūra) 2020 metais atliko antrąjį Lietuvos savivaldybių darnios energetikos plėtros vertinimą pagal savivaldybių pasiektą pažangą atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityse. Pagal savivaldybių pasiektą pažangą atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo

ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityse Raseinių rajono savivaldybė iš 60 užima 40 vietą.

2015–2020 m. suplanuotų priemonių įgyvendinimo procentas siekė nuo 53,3 proc. 2015 m. iki 84,2 proc. 2020 m. Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį, kad dalis priemonių nebuvo vykdomos ar vykdomos tik iš dalies taip pat buvo atlikti tikslinimai išbraukiant, įrašant naujas ar apjungiant priemones. AIE plane numatytų priemonių 2015-2020 m. įgyvendinimo lygis pateikiamas paveikslėlyje.

6 pav. AIE plane numatytų priemonių 2015–2020 m. įgyvendinimo lygis

V. IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Raseinių rajono savivaldybės AIE naudojimo plėtros veiksmų plano tikslas – pasiekti, kad 2020 m. AEI dalis bendrame galutinės energijos balanse sudarytų 40 proc. (be magistralinių kelių – 56 proc.) – pasiekta.

2. Vienas iš Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatytų uždavinių iki 2020 m. AEI dalį šildymui sunaudojamų energijos išteklių balanse namų ūkiuose padidinti ne mažiau kaip iki 80 proc. Tuo tarpu Raseinių rajone AEI dalis, įvertinus biokuro kiekį ir AEI kiekį elektros energijos sąnaudose, 2013 m. sudarė 86 proc., 2020 m. – 96,43 proc. Pažymėtina, kad nėra duomenų dėl geotermijos naudojimo, taip pat nežinoma, kokios yra saulės kolektorių naudojimo apimtys individualiuose namuose, kurie nėra prijungti prie centralizuoto šilumos tiekimo tinklų. Tačiau vertinant turimus duomenis, daroma išvada, kad Raseinių rajono savivaldybė tinkamai vykdo minėtu įstatymu nustatytus uždavinius.

3. Siekiant užtikrinti bendrojo AIE naudojimo plėtros tikslo pasiekimą, nuolat stebėti ir laiku identifikuoti AIE naudojimo plėtros potencialą, papildomai nustatomi tarpiniai AIE naudojimo plėtros tikslai:

2015–2016 m. – 38 proc. (be magistralinių kelių – 54 proc.) – pasiekta;

2017–2018 m. – 39 proc. (be magistralinių kelių – 55 proc.) – pasiekta;

2019–2020 m. – 40 proc. (be magistralinių kelių – 56 proc.) – pasiekta.

4. Siekiant užtikrinti tinkamą Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatų vykdymą, Raseinių rajono savivaldybei veiksmų plane buvo siūloma:

- atnaujinti Raseinių rajono šilumos ūkio specialųjį planą. Šilumos ūkio specialiajame plane turi būti įvertinta AEI naudojimo plėtra, išskirtos rajono vietos, kuriose prioritetas būtų teikiamas AEI naudojimo plėtrai – atlikta, atnaujinta ir patvirtinta Raseinių rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugpjūčio 27 d. sprendimu Nr. TS-266;

- modernizuojant viešuosius ir gyvenamosios paskirties pastatus, privaloma apsvarstyti AEI panaudojimą – vykdoma, tačiau nenaudojamas pastatams prijungtiems prie CŠT;

- planuojant savivaldybės biudžetą savivaldybių tarybų nustatyta tvarka, kasmet sudaryti savivaldybės AIE plėtros finansavimo programos biudžetą ir vykdyti AIE naudojimą ir energijos efektyvumą didinančius projektus – atskiro biudžeto tam planuojama nebuvo atsižvelgiant į savivaldybės finansines galimybes, savivaldybės fiziniai ir juridiniai asmenys naudojo valstybės ir ES teikiama parama;

- kiekvienais metais rengti ir viešai skelbti AIE naudojimo plėtros veiksmų planų įgyvendinimo rezultatų ataskaitas. AIE naudojimo plėtros veiksmų planų stebėseną bus vykdoma kartu su Raseinių rajono strateginio plėtros plano įgyvendinimo stebėseną – atlikta, ataskaitos parengtos už 2015-2020 m. kasmet;

- pagal kompetenciją teikti pasiūlymus Nacionaliniam AIE naudojimo plėtros veiksmų planui rengti ir atnaujinti – teikta pagal kompetenciją;

- jei savivaldybės AIE dalis per paskutinius dvejus metus tapo mažesnė negu savivaldybės AIE naudojimo plėtros veiksmų plane nustatyti tarpiniai AIE naudojimo planiniai rodikliai, ne vėliau kaip per 18 mėnesių nuo skaičiuojamojo laikotarpio pabaigos patvirtinti atnaujintą savivaldybės AIE naudojimo plėtros veiksmų planą ir jame nustatyti adekvačias ir proporcingas priemones, skirtas užtikrinti, kad per pagrįstą laikotarpį AIE dalis atitiktų nustatytus planinius rodiklius – AIE dalis ne mažėjo, bet didėjo.

5. AIE dalies bendrajame galutinės energijos suvartojime rodiklio didinimui rekomenduojamos šios priemonės:

- energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių spartesnis diegimas, apimant daugiabučių ir viešųjų pastatų modernizavimą, elektros energijos vartojimo intensyvumo mažinimą;
 - priemonių, skirtų mažinti kuro, sunaudojamo transporto sektoriuje, intensyvesnis diegimas, tame tarpe papildomą dėmesį skiriant transporto sektoriaus efektyvumui didinti per viešojo transporto infrastruktūros gerinimą ir patrauklumo didinimą;
 - saulės jėgainių ant pastatų stogų plėtra „Elektros energijos gamyba iš AEI“.
-